

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **P. H.**, zastoupený Mgr. Martinem Juříkem, advokátem se sídlem Hutník 1418, Veselí nad Moravou, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo náměstí 3, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 6. 2019, č. j. JMK 93033/2019, sp. zn. S-JMK 49372/2019/OD/Kš, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 25. 2. 2022, č. j. 32 A 63/2019-29,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 25. 2. 2022, č. j. 32 A 63/2019-29, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje ze dne 26. 6. 2019, č. j. JMK 93033/2019, sp. zn. S-JMK 49372/2019/OD/Kš, a rozhodnutí Městského úřadu Hustopeče ze dne 27. 2. 2019, č. j. MUH/13679/19/142, sp. zn. dop/14337/18/61, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 25 000 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho právního zástupce Mgr. Martina Juříka, advokáta.

Odůvodnění:

I. Průběh dosavadního řízení

[1] Žalobce byl shledán vinným ze spáchání přestupku provozovatele vozidla podle ustanovení § 125f odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále jen „silniční zákon“), kterého se dopustil tím, že dne

6. 9. 2018 v 17:15 hod., v obci Hustopeče, na pozemní komunikaci ul. Bratislavská, u budovy č. 868, pozemek p. č. 195, (GPS 016°44'24.420" E, 48°56'06.413" N), jako provozovatel motorového vozidla registrační značky X v rozporu s § 10 silničního zákona nezajistil, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem. V uvedenou dobu a v místě totiž zjištěné vozidlo jelo okamžitou rychlostí 66 km/h (skutečná rychlost jízdy 63 km/h). Toto jednání neztotožněného řidiče, kterým bylo porušeno ustanovení § 18 odst. 4 silničního zákona, vykazuje znaky přestupku podle ustanovení § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 téhož zákona. Za spáchání přestupku byla žalobci uložena pokuta ve výši 1 500 Kč a povinnost nahradit náklady spojené s projednáním přestupku ve výši 1 000 Kč.

[2] Žalobce v řízení před Městským úřadem v Hustopečích (dále jen „správní orgán I. stupně“) označil za řidiče L. A., s doručovací adresou S. C. R. N. 15, R. S.. Správní orgán však po žalobci v souladu s § 37 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, požadoval bližší údaje o tvrzeném řidiči.

[3] Odvolací orgán (žalovaný) potvrdil rozhodnutí správního orgánu I. stupně a odvolání zamítl. Souhlasil s tím, že žalobce nedostatečně označil řidiče vozidla.

[4] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou, v níž především namítal, že se žalovaný nedostatečně vypořádal s tím, že mu žalobce sdělil údaje, které by dostačovaly k identifikaci řidiče, a nezaobíral se otázkou, zda je povinností žalobce znát datum narození řidiče a zda mu je tato povinnost uložena některým právním předpisem. Správní orgán I. stupně ani nečinil všechny nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku, byť k tomu měl dostatečné údaje.

[5] Krajský soud žalobu zamítl. V rozsudku zejména konstatoval, že správní orgán I. stupně vyzval žalobce, aby uhradil uloženou pokutu. V poučení k výzvě uvedl, že ve stanovené lhůtě má žalobce právo místo zaplacení určené částky písemně oznámit správnímu orgánu jméno, příjmení, datum narození a adresu trvalého pobytu (případně jinou adresu pro doručování) osoby řidiče, který překročil nejvyšší dovolenou rychlost v obci. Výše uvedený požadavek dodatečně odůvodnil správní orgán I. stupně na žádost žalobce tak, že za prokázání totožnosti považuje údaje uvedené ve výzvě, neboť pouze takové údaje prokazují, že přestupek byl spáchán konkrétní, určitou osobou a současně vylučují možnost záměny s jinou osobou. Tento požadavek považoval krajský soud za legitimní a logický. Poukázal v této souvislosti na údaje poskytované dle § 37 odst. 2 správního řádu (tedy i datum narození).

[6] Soudu bylo z úřední činnosti známo, že v obdobných případech často dochází k účelovému označování zahraničních osob jako řidičů vozidla, kterým pak obvykle ani není možno doručit písemnosti, s cílem vyhnout se následkům a sankcím protiprávního jednání. Krajský soud totiž zjistil nahlédnutím do mapy, že žalobcem uvedené město a ulice sice existují, nicméně na uvedené ulici neexistuje dům s číslem popisným 15. Ve svém souhrnu se pak uvedené jednání žalobce jeví pouze jako obstrukční taktika a lze polemizovat o tom, zda žalobcem uvedená osoba vůbec existuje, když žalobce neuvedl datum narození této osoby a uvedl neexistující doručovací adresu této osoby.

pokračování

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[7] Žalobce (stěžovatel) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, v níž nejprve připomněl, že téměř totožný spor vedl již proti Krajskému úřadu Pardubického kraje, přičemž Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 12. 11. 2021, č. j. 5 As 141/2019-22, zrušil rozsudek krajského soudu i obě rozhodnutí správních orgánů.

[8] V této souvislosti poukázal na nesprávnou aplikaci § 37 odst. 2 správního řádu, který slouží k popisu všech nutných náležitostí podání, nikoliv však k popisu nutných náležitostí spojených s výzvou dle zákona o silničním provozu. A dále nevyvinutí dostatečného úsilí k identifikaci přestupce na základě poskytnutých identifikačních údajů.

[9] Závěrem stěžovatel uvedl, že pouhým jednoduchým pohledem do mapy (seznam.cz nebo google.com) je zřetelné, že se na ulici nachází (krom hřbitova) i několik desítek stavení a rodinných domů. Skutečnost, že se na mapě (při základním neleteckém pohledu) nenachází čísla popisná, nic nemění na skutečnosti, že tyto domy zde reálně existují. S vysokou mírou pravděpodobnosti se však lze domnívat, že stěžovatelem označená adresa (tedy č. p. 15) bude domem sousedním k č. p. 16, který lze za pomoci služby *street view* na ulici S. C. R. N. nalézt. Postup soudu proto stěžovatel považuje za nepřezkoumatelný z důvodů nesrozumitelnosti.

[10] Žalovaný se ve svém lapidárním vyjádření odkázal na rozsudek krajského soudu a správní rozhodnutí ve věci.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval formálními náležitostmi kasační stížnosti a dospěl k závěru, že je včasná, přípustná a projednatelná. Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[12] Kasační stížnost je i přijatelná, neboť napadený rozsudek trpěl vadou, která měla dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, o čemž soud pojedná níže (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS).

[13] Stěžovatel uplatnil mimo jiné rovněž námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku a rozhodnutí žalovaného. Nejvyšší správní soud se tedy nejprve zabýval posouzením této otázky, neboť pouze v případě, že je rozhodnutí přezkoumatelné, je na místě posuzovat jeho zákonnost. Stěžovatel v dané souvislosti obecně uvedl, že nahlédnutím do map soud zjistil, že se na ulici S. C. R. N. nenachází dům s č. p. 15, ale pouze hřbitov.

[14] Obsahem pojmu „nepřezkoumatelnost“ se Nejvyšší správní soud zabýval například v rozsudku ze dne 3. 12. 2019, č. j. 4 Azs 406/2019-28, v němž odkázal na svou ustálenou judikaturu, konkrétně na rozsudky ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, ze dne

18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 – 44, č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007-64, nebo ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005-245, a shrnul, že „rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, jestliže není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu; z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci v žalobě; proč považoval žalobní námitky za liché, mylné nebo vyvrácené nebo proč subsumoval skutkový stav pod zvolené právní normy. Dalším důvodem nepřezkoumatelnosti rozhodnutí může být případ, kdy soud opomněl přezkoumat některou ze včas uplatněných žalobních námitek. Nesrozumitelné je pak rozhodnutí krajského soudu především tehdy, pokud z něho není zřejmé, jak soud rozhodl, v jaké věci, pokud výrok neodpovídá odůvodnění, případně pokud jsou v rozhodnutí krajského soudu jiné vnitřní rozpory. Dle judikatury Ústavního soudu (viz např. nálezy ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a ze dne 21. 10. 2004, sp. zn. II. ÚS 686/02) je jedním z principů představujících součást práva na řádný proces a vylučujících libovůli při rozhodování, i povinnost soudů své rozsudky řádně odůvodnit (ve správním soudnictví srov. ustanovení § 54 odst. 2 s. ř. s.). Z odůvodnění tak musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Nepřezkoumatelné rozhodnutí nedává dostatečné záruky pro to, že nebylo vydáno v důsledku libovůle a způsobem porušujícím ústavně zaručené právo na spravedlivý proces“.

[15] Nejvyšší správní soud v případě napadeného rozsudku takové vady neshledal a ani nemohl. Za prvé, jde o polemiku s dokazováním (jeho výsledky), což samo o sobě svědčí o přezkoumatelnosti. Za druhé, krajský soud prováděl nikým nenavržené dokazování (vyhledávání v mapových podkladech na internetu) mimo jednání. (Ne)existence konkrétní adresy v Rumunsku přitom není notoriitou. Krajský soud svým postupem fakticky nezákonně dotvářel odůvodnění rozhodnutí správních orgánů, jestliže tvrzení stěžovatelky o řidiči ze zahraničí shledal (typickou) obstrukční taktikou, k čemuž dospěl mimo jiné i v rámci onoho dokazování. O obstrukčním jednání stěžovatele však v rozhodnutích správních orgánů není ani zmínka. Ty vystavěly svá rozhodnutí na nedostatečné identifikaci řidiče. Již tato vada činí rozsudek krajského soudu nezákonným. Soud však přistoupil i k přezkumu dalších namítaných vad, neboť ty by mohly vést i ke zrušení rozhodnutí správních orgánů, tudíž by nemohly být napraveny v novém řízení před krajským soudem.

[16] Stran právního posouzení zákonnosti požadavku na uvedení identifikačních údajů nad rámec poskytnutého jména, příjmení a doručovací adresy, stejně jako k provedení „nezbytných kroků“ ke zjištění přestupce se obšírně vyjádřil Nejvyšší správní soud již v rozsudku č. j. 5 As 141/2019-22. V něm zdůraznil, že „pro posouzení toho, zda správní orgán učinil tzv. „nezbytné kroky“, je zapotřebí přihlédnout ke konkrétním okolnostem posuzovaného případu. V rámci nezbytných kroků nelze od správního orgánu požadovat rozsáhlé úkony směřující k určení totožnosti přestupce, nemá-li pro takové zjištění potřebné indicie a případně označení řidiče provozovatelem vozidla zjevně nevede, resp. nemůže vést k nalezení a usvědčení pachatele přestupku. Současně však nelze akceptovat, pokud správní orgán na snahu dohledat skutečného pachatele přestupku bez dalšího rezignuje a přistoupí k zahájení řízení o správním deliktu (nyní přestupku) provozovatele vozidla, aniž by se řidiče jakožto přestupce pokusil vyhledat (např. za pomoci jemu dostupných databází) či kontaktovat

pokračování

přímo na základě informací sdělených provozovatelem vozidla (srov. rovněž recentní rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 11. 2021, č. j. 5 As 353/2020-26).“

[17] Konkrétně pak v skutkově obdobné věci soud uvedl, že „*v posuzovaném případě sdělil stěžovatel správnímu orgánu I. stupně toliko jméno, příjmení a adresu pobytu řidiče v zahraničí. Ačkoliv označení osoby pobývající v zahraničí za pachatele přestupku jistě patří mezi hojně využívané obstrukční postupy, jak připomněl i krajský soud, nelze bez dalšího každý případ, kdy provozovatel označí za pachatele přestupku osobu pobývající v zahraničí, považovat za obstrukci. Ani v tomto případě nelze pouze na základě toho, že stěžovatel neposkytl datum narození označeného cizince, resp. tvrdil, že toto datum nezná a nemá již možnost ho zjistit, usuzovat, že se muselo nutně jednat o obstrukční praktiku, ostatně ani z rozhodnutí správních orgánů nevyplývá, že by považovaly daný postup stěžovatele za obstrukční, uvádějí pouze, že na základě sdělených informací nebylo možné označeného řidiče vozidla jednoznačně identifikovat. Za dané situace tedy byl správní orgán I. stupně povinen učinit alespoň základní úkony směřující k identifikaci označené osoby a k jejímu kontaktování, mezi takové úkony obvykle patří dohledání údajů o dané osobě v dostupných databázích, je-li to možné, a rovněž pokus o kontaktování řidiče za použití údajů, které poskytl provozovatel vozidla. [...] Sdělení data narození řidiče nepochybně je vhodné, neboť umožňuje správnímu orgánu využít jemu přístupné databáze, jeho případné nesdělení však správní orgán nezprošťuje povinnosti pokusit se řidiče ztotožnit a kontaktovat na základě dalších poskytnutých informací.“*

[18] V souzené věci je přitom situace skutkově totožná i do té míry, že stejný stěžovatel označil osobu řidiče stejnými identifikačními údaji (jméno, příjmení a doručovací adresa). I v této věci správní orgány poukazovaly na nedostatečné identifikační údaje, bez zmínky o možném účelovém označení osoby žijící v zahraničí (obstrukčním jednání stěžovatele). Stejně tak nevyvinuly žádné úsilí ke ztotožnění pachatele přestupku, tedy neučinily nezbytné kroky k jeho zjištění ve smyslu § 125f odst. 4 zákona o silničním provozu. Nelze proto než uzavřít, že nebyly naplněny předpoklady pro zahájení řízení o správním deliktu provozovatele vozidla, které pro výše uvedené správní orgán I. stupně nezákonně odložil. Závěry krajského soudu i správních orgánů jsou tedy v tomto směru nesprávné.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, a proto v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozsudek krajského soudu. Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu (§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. V dané věci se nezákonnost, pro niž je rozsudek krajského soudu rušen, týkala již rozhodnutí žalovaného i správního orgánu I. stupně, neboť, jak je uvedeno výše, nebyly naplněny podmínky pro zahájení řízení ve věci správního deliktu provozovatele vozidla. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1, 3 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 6. 2018, č. j. 42540/2018/ODSH/8, i rozhodnutí správního orgánu I. stupně ze dne 6. 2. 2018, č. j. Hl 7230/2018/ODP, zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, v němž bude dle § 78 odst. 5 ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto zrušujícím rozsudku.

[20] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného správního orgánu, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatel měl ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu tedy přísluší vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení.

[21] Stěžovatel v řízení před krajským soudem uhradil soudní poplatek ve výši 3 000 Kč, v řízení před kasačním soudem ve výši 5 000 Kč.

[22] Stěžovatel dále vynaložil náklady na své zastoupení. V řízení před krajským soudem zastoupen advokátem Mgr. Josefem Berkou a v řízení před Nejvyšším správním soudem Mgr. Mgr. Martinem Juříkem, proto mu náleží náhrada nákladů spojených s tímto zastoupením; pro určení její výše se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“).

[23] Náklady stěžovatele na řízení o žalobě spočívají v částce odpovídající odměně advokátovi ve výši 2 x 3 100 Kč za dva úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení a podání žaloby [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu], a dále v paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 2 x 300 Kč za dva úkony právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy náklady vynaložené stěžovatelem na jeho zastoupení v řízení před krajským soudem činí 6 800 Kč.

[24] Dále stěžovateli přísluší náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem, které spočívají v částce odpovídající odměně advokátovi ve výši 3 x 3 100 Kč za tři úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení, podání kasační stížnosti a porada s klientem [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a), c) a d) advokátního tarifu], a dále v paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 3 x 300 Kč za tři úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Náklady vynaložené stěžovatelem na jeho zastoupení v řízení před Nejvyšším správním soudem tak činí 10 200 Kč.

[25] Celkem tedy přísluší stěžovateli náhrada nákladů zastoupení ve výši 17 000 Kč a společně s náhradou zaplacených soudních poplatků tedy výsledná částka činí 25 000 Kč. K její úhradě stanovil Nejvyšší správní soud žalovanému přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 20. října 2022

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu

